

LBRIS

We know
books

Roxana Popa

Joia mânioasă

STORY CRAFT
P U B L I S H I N G

Partea I Zânele

1.

**Voi, zânelor bune,
măiestre, frumoase**

Aerul pădurii e mai curat aici, în mijlocul codrului, decât mai la vale, la stână, mai curat decât jos, în sat. Neîntinat de fumul din coșuri, de strigătul copiilor, de zarva și freamătul oamenilor.

În codru, primăvara s-a așezat bine, mâine începe luna lui Florar și mestecenii și-au împlinit cununa de frunze, barem că-s încă verde crud.

Soarele începe să se ivească dintre crengi. Mitruț, ciobănașul, își oprește pașii care se aud ușor pe patul de frunze și ascultă. Dintr-o ramură cântă un măcăleandru. Din spatele lui, îi răspunde o mierlă. Un vânt ușor îi zbârlește părul pe ceafă. A plecat de la stână dinainte să se trezească Sandu și cu nea Vasile. Dintre toți, doar el n-a dormit toată noaptea. De o săptămână,

de la Sfântul Gheorghe încoace, de când a venit la stână, nu mai doarme. În coliba mică de lemn sforăie, înăuntru, cei doi ciobani, pe cealaltă parte a peretelui, dulăii. Doi lăptoși mari și bătrâni: Haiduc și Ursu, care păzesc oile și pe ei.

Pe Mitruț l-a trimis mămuca-sa la stână ca să își facă și el un rost. Și el a vrut. Abia i-au mijit mustățile, dar știe că o să își cumpere oile lui curând. A venit să învețe meserie, apoi o să aibă stâna lui, cu o colibă numai a lui, unde nu o să sforăie nimeni la capul lui toată noaptea.

Da, o să aibă stâna lui, cu cinci sute de oi, și o să fie bogat și fetele o să vrea să se mărite cu el. Că băieții de jos, din sat, nu o să aibă stână. Ei o să lucreze argați și o să meargă la pădure. Dar el, he, he! La el, la Mitruț, o să vină toți să le dea brânză, să le dea chișleag, să le taie mielul de pus pe masă la Paște.

Iar Mitruț nu o să mai fie singur, ci cu o femeie care-l grijește și o casă plină de copii. Da, lui o să-i fie bine, iar băieții din sat nu o să aibă fata cea mai mândră, cum o să aibă el, pentru că cea mai mândră fată o să vrea să se mărite cu cel mai mândru fecior.

Și el o să fie cel mai mândru fecior.

Îi trebuie, însă, nițică răbdare. Așa se consolează acum, mergând prin pădure la răsăritul soarelui, când flăcăii din sat încă dorm pe lavițele lor. El va trebui să mulgă îndată — flăcăii din sat se vor trezi târziu și vor pleca la biserică. El o să scoată pe dealuri oile la pășune — ceilalți vor merge la hora de a doua zi de Paște.

Dar nu-i atât rău. Aici, în luminiș, e liniște, barem că iarba e mai întunecată, aerul, mai dens, iar păsările nu mai cântă.

Mitruț se așează pe rădăcina unui brad, își scoate fluierașul de la cingătoarea de la brâu și se uită în zare. Mereu i-a plăcut

liniștea și, deși acum e singur, așteaptă momentul când o să își împartă liniștea cu altcineva. Or sta amândoi în tihnă și s-or iubi în pace și în tăcere.

Băiatul aduce fluierul la gură, închide ochii și cântă despre iubirea ce o găsi-o când mustățile i s-or înăspri. Despre fata care l-o zâmbi frumos în vale, în sat, când el o coborî mândru, cu sarica în spinare și cu toiagul în mână.

Deschide ochii și i se pare c-o vede colea, în pâlcul de brazi. Inima i-o ia la galop și se oprește — ultima notă din fluier tăiată erunt, ca o cracă de copac care se rupe.

Se ridică, ascultă. Soarele se înalță încetuț, la răsărit, căldura lui palidă încălzește roua, dar nu are încă putere să o topească. Nu-i nimeni, i s-a părut. Doar inima lui se zbate de vedenie. De dor și de o iubire pe care vrea să o dea, dar nu are cine să o primească.

Dă din cap. Măcar de ar fi fost. Se întoarce cu spatele, e timpul să meargă înapoi la stână, înainte să își dea seama cei doi c-a plecat. Își pune fluierul de alun înapoi la cingătoare.

“Stai.”

Mitruț se întoarce, inima lui, abia liniștită, iar o ia la goană, de parcă ar vrea să alerge înaintea picioarelor. Dar picioarele lui nu se mișcă.

“Stai. Cântă.”

După trunchiul de brad, fata apare din nou, frumoasă, cu părul negru, în valuri, despletit și atât de palidă, că-i străvezie.

Picioarele lui Mitruț fac un pas înspre ea. În urechi își aude inima cum duduie. Încă doi pași și un freamăt îi urcă dinspre opinci până-n creștet.

Când se uită în jos, piciorul lui drept a pășit în iarba mai întunecată.

“Vino. Cântă.”

Vocea ei e un clinchet de râs. Mitruț face încă un pas înspre față, fiecare fir de iarbă, un fior în corpul lui, ca atunci când l-a prins ploaia pe tăpșan și i s-a ridicat părul pe mâini înainte să trăsnească unul dintre stejarii de la marginea pădurii.

Mitruț se lasă iarăși în jos, în iarbă, sprijinindu-se de-un brad bătrân. Fata face și ea un pas în față. E desculță, pe gleznele goale îi atârână clopoței, rochia albă, subțire, lasă să i se vadă pielea ca de ceară, să i se vadă nurii sânilor. Mitruț înghite în gol, fata nu-l slăbește din ochi. Ea mai face un pas mic, cu o mână ținându-se încă de bradul de după care s-a ivit, de parcă acela ar fi poarta dintre lumea lui și lumea ei.

“C-cum te cheamă?” întreabă băiatul. Vocea îi e răgușită, nu răspândește curajul pe care și l-a adunat ca să scoată cele câteva cuvinte.

Fata zâmbește cu buzele ei pline, dar în loc de nume, îi poruncește cu un singur cuvânt.

“Cântă.” Glasul ei e clar, limpede.

Mitruț își ia fluierul de la cingătoare și cântă, de data asta fără să închidă ochii. Fata râde, râsul ei de cristal se răspândește în mica poiană. Mândruța îi zâmbește, mulțumită, și dă drumul trunchiului de care se ținea.

Plutește, alunecă pe iarba care fumează pe unde trece. Se întoarce și întinde mâna în spatele ei, parcă spre altcineva. Alte fete asemenea ei ies de după brazi, toate albe, toate cu veșminte care le lasă la vedere tot corpul.

Mitruț cântă. Fetele se prind de mâini, unele-s blonde, altele șatene, cinci la număr. Mitruț le cântă o melodie veselă, sprinteră, iar ele se iau în horă și dansează, sub picioarele lor fumezând pământul.

“Vino!” aude. Fetele îi întind mâna, îl cheamă în hora lor. Mitruț râde. Lasă fluierul jos, lângă rădăcina pe care șezuse, dar muzica nu se oprește, devine, parcă, mai dulce.

Mitruț le prinde de mâini. Râde și dansează. Dansează și râde. Râde și dansează și uită de el. Se învârt, muzica devine mai lute. Sunt cele mai frumoase fete pe care le-a văzut vreodată. Ar vrea să se uite la ele pe rând, să vadă pe care o îndrăgește mai tare. Dar saltă și se învârt și dansează și hora se mișcă prea repede și nu le poate privi.

I se pare că ametește, clipește de două ori din ochii uscați. Hora asta îi face rău. Dar nu poate să se oprească. Ce-ar crede fetele, că nici să joace nu poate?

Dar muzica și fetele și timpul și aerul se opresc brusc. Ecoul unei crengi rupte se aude din pădure. Fetele se uită una la alta, ca speriate, apoi dispar într-un sunet de vânt. Una singură mai rămâne, prima, cea care l-a chemat prima oară.

Se apropie încet de el, Mitruț nu mai respiră, deși ar vrea să-i simtă parfumul, să simtă și el cum miroase o fată. Dânsa se apleacă ușor și-i șoptește la ureche:

“Dormi.”

Înainte să închidă ochii, mai aude doar un susur de izvor, pe care nu-l deslușise mai-nainte.

“Scoală, uăi!”

Mitruț tresare, înghiontit de piciorul greu al lui Sandu.

“Uite la el,” zice bărbatul, cu vocea lui groasă, “doarme-n amiaza mare! Ce-i, bre, te-ai întâlnit cu Muma Pădurii? Te-ai dus să te uşurezi şi n-ai mai găsit drumul spre stână?”

Hăhăiturile celor doi sunt ca loviturile de ciocan în capul lui. Nu ține minte cum a adormit, dar inima lui ține minte o răsuflare, ca şi cum ar fi găsit un loc să își contenească dorul.

Mitruț se scoală, fără să zică nimic, își ia fluierul de pe jos, de lângă el, şi porneşte mai departe, după ciobani.

Se uită în urmă, încercând să își amintească cum de a adormit așa, fără de ştire. Dar în minte nu îi vin decât sunete de fluier şi nişte râsete de copilă, ca nişte clopoței. În poieniță, în formă de cerc, iarba pare arsă.

“Ai grijă la izvor, uăi,” strigă nea Vasile, “Sandule!”

Mitruț aleargă în urma lor. Sandu e aplecat şi își spală picioarele desculțe într-un izvor limpede, o adâncitură cu apă clară, în pământ, din care se scurge la vale, în pădure, un firicel de apă.

“Uăi, Sandule,” zice iarăşi nea Vasile, scoțându-şi cuşma şi scărpinându-şi părul creț, nepieptănat. “Poate că ar fi mai bine să laşi izvorul în pace.”

Sandu, în schimb, râde şi, ca să-i demonstreze, poate, ceva lui Vasile, ia apă în pumn şi bea câteva înghițituri zdrene, ștergându-şi apoi buzele groase cu dosul mânecii.

În drum spre stână, Mitruț are o presimțire rea.

2.

Dușmane oamenilor

Râsetul nostru nu răsună printre văi. Sunetul vocilor noastre nu răzbate munții, nu se lovește de piatră să răsună înapoi.

Chicotul nostru e ca o șoaptă de zurgălăi, de parcă te-ai fi băgat sub o pătură ca să-i suni. De parcă i-ai fi furat şi însăși existența lor ar fi oprită. Răpită. Îi ai, dar nu te poți bucura de ei.

“Da’ de ce-am coborât în sat dacă omul e cioban la stână?” Păscuța se ține cu ușurință aproape de noi, cum coborâm la vale din pădure, deşi e cea mai tânără. Venită în codru din lumea oamenilor, abia ast-toamnă, la viitura care-a fost după Sântă Mărie.

Noi nu eram acolo să o vedem, dar ne-a povestit ea. Că era la râu, pe Neagra, şi căuta să aducă acasă cârlanii de pe hrapă. Era apa învolburată, dar a crezut că poate trece. A alunecat pe o piatră, a luat-o apa şi-a adus-o aici. De fapt, Doamna Irodia

a adus-o aici, cum ne-a cules pe fiecare dintre noi de pe ape, ne-a pus împreună și-apoi a plecat cine știe pe unde, lăsându-ne singure.

În orice caz, Păscuța e cu noi acum, una dintre iele. Are o nouă viață. Binecuvântată — dacă o întrebi pe ea. Blestemată — dacă mă întrebi pe mine.

“L-am urmărit eu,” răspunde Boiana, dându-și părul negru, des, după ureche, “azi e a treia zi de Paște și omul s-a dus acasă la nevastă.” Boiana ne zice că de acum viața noastră va fi mai bună, dac-o venit Păscuța, de acum nu mai trebuie să stăm urgisite-n pădure.

Păscuța dă din sprâncene, iar Iordanca și Zarina râd de mutra ei de copilă. Numa’ doisprezece ani are. Doisprezece o să aibă întotdeauna.

“Chiar e musai să facem asta?”

Întrebarea mea o face pe Iordanca să se oprească brusc.

“Vai, Ilina! Ne-a băut din apa noastră! A călcat în picioare izvorul și ne-a mălit locul. Nu-i drept decât așa.” Își pune mâinile în șold, rochia străvezie îi zboară în jurul corpului ca și cum i-ar fi frică să-i atingă trupul. Și rochia mea la fel. Și ale celorlalte. “Acuma-l putem pedepsi. El bea apa noastră, noi bem apa lui. Ce, vrei să bei apă mălită de picioarele lui murdare de cioban?”

Fetele toate dau din cap că nu. Boiana zâmbește înțelept, puțin mai în vale, coborând panta cu spatele, dar pașii ei nu fac niciun zgomot, azi nu mai avem clopoței la glezne, îi păstrăm pentru hore.

“Mie mi-e tare sete,” zice Păscuța, ajungând-o rapid din urmă. S-a lipit de ea la fel cum ne-am lipit toate când ne-am

alăturat, rând pe rând, grupului. “Eu vreau să beau apă prima!”

Zarina râde. Râd și eu cu ea. Așa mi-i firea de zână.

Ajungem în sat înainte de răsărit, când soarele nu-i ieșit încă de după creste și păsările încă nu s-au trezit din somn.

Boiana știe unde e casa omului care ne-a călcat izvorul. Boiana le știe pe toate. Știe ce fântână e a lui și ne-o arată cu un zâmbet poznaș. Ne hlizim toate. Și *mie* mi-e sete. Și *eu* vreau apă din fântâna lui. Se zice că apa oamenilor e mai dulce decât apa din pădure. Eu nu știu, n-am gustat niciodată. E prima dată când vin în sat.

Iordanca scoate găleata din cui și o lasă să se bălăngăne în vântul ușor de primăvară. Boiana scoate opritorul la roată și lasă găleata încet în fântână, privindu-ne șăgalnic. Roata scârțâie. Ascutit și metallic.

Boiana se oprește. În curtea vecinilor, peste gardul din scânduri rare, un câine își ridică botul de pe labe. Zarina îl privește fix, își pune degetul la buze și zice atât:

“Șșș!”

Câinele își înghite lătratul și pune capul jos cu un scheunat slab. Păscuța pufnește. Iordanca și ea. Râdem cu toatele, iar Boiana lasă găleata mai jos, și mai jos. Fântâna e adâncă. Asta înseamnă că apa e rece și bună. Dacă aș fi om, mi s-ar umple gura de salivă numai cu gândul la apă. Dar ielele au mereu gura uscată, de aceea ne e mereu sete.

Găleata atinge într-un final apa cu un *pleosc*. Ne uităm toate în fântâna căreia nu i se vede fundul.

“Las-o mai jos,” zice Păscuța, dând din picioare, lângă mine, “să se umple bine.”

“Cred că trebuie să luăm două găleți,” spune Zarina, dându-mi un ghiont pe care nu îl simt, “lu’ Păscuța i-e sete!”

“Nu mai râdeți,” zice Boiana printre dinți, abia abținându-se să nu își scape încă un hohot pe lângă noi, “stârniți feciorii.”

Noi pufnim iarăși.

“Ei!” Iordanca a prins de lanț să verifice găleata. E plină. “Las’ să se stârnească și ei, că-s frumoși așa stârniți.”

Nu o contrazicem. Nici măcar Boiana, chit că-i cea mai bătrână dintre noi, e, totuși, și ea o zână. Și zânelor le plac feciorii. Începe să învârtă de roată invers, să ridice găleata. De data asta nu mai scârțâie, ielele știu să mânuiască și lucrurile, și animalele, și oamenii.

Când găleata ajunge sus, legănată de lanțul de fier, Boiana blochează roata. Păscuța, cu ochii ei căprui sclipind de nerăbdare, se apleacă prima să guste.

“Stai!” Boiana pune mâna ei albă peste mânuța firavă a Păscuței. “Uită-te după semn!”

“Ce semn?” întreabă Păscuța, dându-se un pas înapoi. În ochi pot să-i citesc aceeași teamă pe care am avut-o și eu când am aflat că existența mea veșnică poate fi răscolită atât de lesne.

“Semn de căluș,” răspunde Iordanca. Noi ne dăm un pas mai în spate și îi facem loc să se învârtă în jurul fântânii, cu un deget atingând conturul marginii de piatră, ca să se asigure că nu găsește nimic acolo, niciun fir de păr, niciun fir din vreo cămașă. Noi, ielele, nu mai putem purta cămășile oamenilor, semnele lor cusute ne ard. Încă un lucru pe care îl pierzi când primești în dar veșnicia nefirească pe pământ. “Dar nu e niciun semn. N-am mai coborât în sat de mult, de când a venit Zarina

la noi. Au și uitat.”

“Poate le-a adus aminte ciobănașul,” îi spun, și nu știu dacă îmi doresc ca el să le fi spus, sau dacă mai degrabă rămânem așa, neștiute și negăsite în codru.

“Le-am culcat pe ciobănaș,” zice Boiana, “ne-a uitat de atunci.”

Ielele nu pot simți multe lucruri, dar pot simți tristețea. Iar ea pasămite se vede pe chipul meu, căci Iordanca vine la mine și-mi dă ghes.

“Ce-i, Ilino? Ți-o plăcut de ciobănaș? Vrei să te mai vezi cu el?”

Fetele chicotesc. Eu mă dau încă un pas în spate.

“Tăci acolo, Iordanco, bea-ți apa! Ți-o fi sete!”

Iordanca râde în continuare de mine, dar se întoarce cu spatele, rochia fluturându-i ca o ceață, bagă pumnii amândoi în găleata cu apă și bea cu poftă. De pe partea cealaltă a fântânii, Păscuța se apleacă și ea să ia apă în palmă.

Însă mie nu mi-a plăcut așa de mult de ciobănaș, chit că Iordanca râde de mine. Era prea mic, prea firav, prea prostuț. Fetele ar lua în horă pe oricine, dar mie mi-ar plăcea un băiat mai legat, mai zdravăn, care să mă prindă și să mă țină bine.

La final, beau și eu. Apa e rece și dulce. Surorile aveau dreptate, apa asta nu-i ca aia din pădure. Descoperirea asta mă face să-mi pară rău de toți anii în care n-am venit în sat să-mi astâmpăr cu adevărat setea. Îmi simt gura gură iarăși, dar numai pentru o clipă, căci înghit și mi se face arșiță la loc. Apa asta aș vrea să o beau mereu, dar dacă ielele ar coborî să bea apă din sat în fiecare noapte, nu ar mai rămânea niciun om pe aici.

Găleata scârțâie în lanț, ușoară acum, goală. Cinci fete nu ar

putea să o bea pe toată. Pentru cinci iele nu e suficientă. Păscuța se șterge la gură cu dosul mânecii rochiei care nu se udă.

“De unde știm că o să vie chiar omul să bea?” întreabă fata și ochii negri îi sclipesc cu dorințe primejdioase. “Dacă vine muierea lui?”

Iordanca o ia de după umăr și o trage deoparte. Păscuța pune capul pe umărul surorii ei. Pletele lor se întretaie, despletite. Al Păscuței, galben și bucălat, ca o plăcintă înainte să se rumenească. Al Iordancăi, gri ca cenușa.

“Soțiile sunt imune la vrăjile ielelor. Dacă bea femeia, se duce vraja.”

“Adică am venit până aici degeaba? Nu pedepsim pe nimeni?”

Păscuța se uită umed în ochii aurii ai Iordancăi. Iordanca se uită către Boiana. Zarina le zâmbește cu subînțeleș amândurora:

“Îl chemăm noi.”

3.

Milostivele

În râsete șoptite, cu o boare de vânt, zburăm peste gard într-o cliptă. Suntem în curtea omului. Nu are câine aci, e legat undeva în spate, lângă grajd. Dar nu ar fi fost bai oricum.

Fetele se grămădesc toate pe la geamuri, plutind ca să se uite înăuntru peste ghivecele cu mușcate de pe pervaz.

Eu rămân mai în spate, trec cu mâna peste lemnul fin al leagănului de sub bolta de vie și mă așez. Scrânciobul se leagănă încet. Ce-i o nălucă într-un leagăn de om? O adiere de vânt, o pală de aer, un suflet care mișcă alcătuirea lumii cu puțină viață ce o mai are în el. Mă țin de sforile aspre, las capul pe spate și privesc via de deasupra-mi. Frunzele ei sunt tinere, abia mijite, iar din mlădițe încă dau lăstari. Îi simt cum zvâcnesc de sevă, cu putere de viață. Cum se aruncă spre cer, pregătite să crească, să se desfacă, să dea rod.